

Aan Veiligheidsberaad	Portefeuillehouder 5.1.2e	Agendapunt 5
Van Voorzitter	Adviseur 5.1.2e	Datum vergadering 18-1-2021

Voorstel

Het Veiligheidsberaad wordt gevraagd:

- > In te stemmen met de opdracht om scenario's en bestuurlijke handreikingen te laten ontwikkelen op de vast te stellen thema's;
- > Het LOT-C te benoemen als primaire opdrachtnemer voor deze opdracht en het lectoraat crisisbeheersing van het IFV als onderaannemer;
- > Het LOT-C en het lectoraat crisisbeheersing te verzoeken voor deze opdracht gebruik te maken van de lopende initiatieven en netwerken van het Rijk (DGSC-19), VNG en enkele veiligheidsregio's;
- > Het LOT-C en het lectoraat crisisbeheersing te verzoeken afstemming te zoeken met GGD GHOR over bestuurlijke handelingsperspectieven die de witte kolom betreffen;
- > Zich een oordeel te vormen over de optionele thema's die benoemd zijn in de notitie en die een plaats zouden kunnen krijgen in de ontwikkeling van scenario's en bestuurlijke handelingsperspectieven;
- > Het LOT-C te verzoeken de eerste opbrengsten uiterlijk medio februari 2021 op te leveren voor bespreking in het Veiligheidsberaad;
- > De bijdrage van het Veiligheidsberaad in de kosten voor dit onderzoek te maximaleren op EURC 5.1.1c (ex BTW), en deze kosten te onttrekken aan het werkbudget van het Veiligheidsberaad.

Onderwerp: scenario's corona-aanpak 2021**Aanleiding**

Met de start van het vaccinatieprogramma breekt ook in Nederland een nieuwe fase aan in de bestrijding van het coronavirus. Alhoewel de huidige situatie geen aanleiding geeft tot vroegtijdig optimisme, is het wel zaak om als bestuurders alvast na te denken over de komende twee tot drie maanden. In het Veiligheidsberaad is op meerdere momenten aandacht gevraagd voor het ontwikkelen van perspectieven en scenario's. Deze perspectieven zijn nodig om ook in deze nieuwe fase invulling te kunnen geven aan de bestrijding van de crisis. Hier ligt een gezamenlijke verantwoordelijkheid van voorzitters veiligheidsregio en burgemeesters. Er is een aantal thema's te voorzien waarop scenario's ontwikkeld zouden kunnen worden in relatie tot bestuurlijke handelingsperspectieven voor de korte en middellange termijn. Vanzelfsprekend is afstemming met bestaande initiatieven op Rijksniveau (DGSC) cruciaal. Daarnaast is het van belang aan te sluiten bij en voort te borduren op initiatieven van het LOT-C, VNG en veiligheidsregio's. Zo wordt dubbeling voorkomen en wordt complementariteit gezocht.

Toelichting

Lopende initiatieven

LOT-C

Door de primaire opdrachtnemer, het LOT-C, is recent een COVID-19 scenario update opgesteld (bijlage I). Deze is tot stand gekomen met de betrokkenheid van diverse partijen waaronder veiligheidsregio's, Landelijke Eenheid Politie, Actiz, Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS), LNAZ, GGD, RIVM, LOCC, TOC en VNG. Dit scenario dient als basisinformatie voor de gerichte scenario-ontwikkeling en ontwikkeling van bestuurlijke handelingsperspectieven, die in voorliggende opdracht wordt voorgesteld.

DGSC-19

Door het directoraat-generaal samenleving en covid wordt gewerkt aan verschillende perspectieven op de middellange en lange termijn. Deze richten zich in hoofdlijnen op thema's als jeugd, onderwijs, horeca, detailhandel, sport en cultuur. Welke effecten op economisch en maatschappelijk vlak zijn nu al zichtbaar en hoe kan hier nu, op middellange termijn en op de lange termijn op gereageerd worden? De gekozen insteek richt zich daarmee voornamelijk op het formuleren van flankerend beleid in de verschillende fasen van de crisis en op financiële inzet (zoals bijvoorbeeld het in december 2020 gelanceerde *Jeugdpakket*).

VNG

De VNG werkt aan impactanalyses van concrete coronamaatregelen. Wat betekenen concrete maatregelen voor de gemeente als organisatie en voor de lokale gemeenschap? En hoe kunnen gemeenten reageren op de effecten die nu al zichtbaar zijn en anticiperen op verwachte effecten?

Verder zal uiteraard gebruik worden gemaakt van de informatie die door instituten en organisaties zoals RIVM, SCP e.a. inmiddels is verzameld

Voorgestelde opdracht

Scenario's en bestuurlijke handelingsperspectieven

In de komende twee tot drie maanden zijn een aantal situaties en mogelijke knelpunten te voorzien, die bestuurlijk relevant zijn. Het gaat hierbij om onderstaande optionele thema's, waarbij voor de ontwikkeling van scenario's en bestuurlijke handelingsperspectieven de nadruk zou kunnen liggen op de verantwoordelijkheden in relatie tot de virusbestrijding, handhaving en openbare orde en veiligheid.

- Het *vaccineren* vormt een belangrijke nieuwe fase in de bestrijding van het virus en daarmee naar een versoepeling van maatregelen. Het vaccineren kan echter ook nieuwe problemen opleveren die bestuurlijk geadresseerd moeten worden. Er kan bijvoorbeeld spanning ontstaan tussen enerzijds het naleven van de coronamaatregelen (en het toezicht daarop) en de roep om versoepeling voor gevaccineerden. Daarnaast zijn andere aspecten denkbaar die spanningen kunnen doen toenemen, bijvoorbeeld plotselinge (onverklaarbare) overlijdensgevallen; te late leveringen van vaccinaties; fouten bij het prikken; nieuwe discussies over doelgroepen ed.: spanningen die kunnen leiden tot maatschappelijke polarisatie, en die daarmee bestuurlijk relevant zijn.

- > *Bestuurlijke verhoudingen en verantwoordelijkheden* – Waar ligt nu de komende weken en maanden het bestuurlijk zwaartepunt in de verhoudingen tussen het Rijk en de veiligheidsregio's/gemeenten. Hoe wordt hier vorm en inhoud aan gegeven als straks of op termijn de besmettingscijfers omlaag gaan? Hoeveel accentverschillen tussen gemeenten zijn dan acceptabel? Bieden de eerder door het Veiligheidsberaad en de VNG vastgestelde beleidskaders op dit punt, voldoende houvast?
- > Eenduidige *afschalingsstrategie* in relatie tot de routekaart, in relatie tot mogelijke regionale differentiatie en in relatie tot GRIP.
- > *Overbelasting in de zorg en andere (vitale) sectoren* – De zorgsector maar ook personen in andere sectoren werken al vele maanden in 'blessuretijd'. Wat gaat dat op korte en middellange termijn betekenen? Komt de continuïteit van vitale sectoren en de veiligheidsregio's in gevaar? Bijvoorbeeld voor de beschikbaarheid van zorg, wetende dat in het afgelopen jaar een enorm stuwmeer is gevormd van patiënten die vanwege de coronapandemie niet behandeld zijn.
- > *Tweedeling* – Ook kan er op korte of langere termijn een verdere tweedeling in de samenleving ontstaan tussen bijvoorbeeld mensen die door de crisis een (financieel en/of psychologisch) trauma hebben opgelopen en diegenen die de crisis goed hebben doorstaan. Het is een bekend gegeven dat diegenen die al het meest kansarm waren, over het algemeen als gevolg van een crisis de grootste 'deuken' oplopen. Wat betekent dat voor de (lokale) samenleving in termen van veerkracht? Hoe kunnen decentrale overheden hier oog voor houden in relatie tot de corona aanpak?
- > *Polarisatie* – Op allerlei manieren kunnen groepen die zich niet gehoord weten of andere wensen hebben, zich laten gelden, zeker nu er in maart Tweede Kamerverkiezingen zullen plaatsvinden. Wat betekent dit voor de decentrale overheden?

Het zal duidelijk zijn dat bij het nadenken over en formuleren van aandachtspunten het goed is ook de tijdshorizon daarbij te beschouwen. Sommige zaken spelen al feitelijk in het hier-en-nu; terwijl andere mogelijk pas over een aantal weken of enkele maanden zullen spelen, terwijl er ook zaken zijn die een nog langere tijdshorizon zullen kennen.

Samenhang

De specifieke invalshoek van het voorliggende voorstel is gericht op scenario's en bestuurlijke handelingsperspectieven voor voorzitters veiligheidsregio en burgemeesters. Tegelijk is sprake van inhoudelijke samenhang met enkele thema's van de interdepartementale programmadirectie covid-19 (DGSC-19), met de scenario-update van het LOT-C en met de impactanalyses die door de VNG worden opgesteld.

De voorgestelde opdracht sluit aan op en borduurt voort op deze lopende initiatieven. Het is dan ook een expliciet onderdeel van de opdracht aan LOT-C en het lectoraat crisisbeheersing om met deze partijen afstemming te zoeken zodat inderdaad die complementariteit gevonden wordt en bestuurders concrete handelingsperspectieven krijgen.

Verder zal ook met GGD GHOR afstemming plaatsvinden daar waar betreffende thema's, scenario's en handelingsperspectieven eveneens (mede) gericht zijn op het zorgveld. Daarmee wordt de verbinding tussen de domeinen van veiligheid en zorg geborgd.

Aanpak en resultaat

Op basis van reeds aanwezige informatie, op basis van literatuurstudie en gesprekken met enkele stakeholders worden enkele scenario's en concrete bestuurlijke handelingsperspectieven ontwikkeld voor voorzitters veiligheidsregio en burgemeesters. Deze

handelingsperspectieven bieden concrete ondersteuning en richting bij het maken van hun keuzes en het te voeren beleid voor de komende maanden.
Als resultaat van het onderzoek in deze fase worden scenario's en handelingsperspectieven opgeleverd voor bestuurders.

Tijdsplanning

Naar verwachting zullen de eerste producten binnen drie weken opgeleverd kunnen worden aan het Veiligheidsberaad.

Consequenties

Voor dit onderzoek wordt maximaal 5.1.1c euro onttrokken aan het werkbudget van het Veiligheidsberaad.

Vervolg

De concrete uitwerking van deze opdracht wordt uiterlijk 21 januari 2021 gedeeld met de opdrachtgever, gelijktijdig met de definitieve planning.
De resultaten van deze opdracht worden uiterlijk medio februari 2021 geagendeerd in het Veiligheidsberaad.

Advies en besluitvorming

Historie

Gremium	Datum	Inhoud besluit
Veiligheidsberaad	18-01-2021	

Bijlage

- a.) LOT-C scenario update december 2020